

Jaarverslag 2017 van Historische Vereniging Marithaime

Ter inleiding.

Na de verhuizing uit het Ambtshuis in 2016 is in 2017 verder gewerkt aan de inrichting van het schoollokaal van basisschool Stap voor Stap en de ontwikkeling van deze ruimte tot het Erfgoedcentrum Elst. Het merendeel van het bestuur is sinds 2014 in functie. Bij een evaluatie kwam het bestuur tot de conclusie, dat het tijd is voor nieuwe activiteiten en ontwikkeling van meer mogelijkheden voor leden om op onderdelen vanuit hun kennis hun bijdrage te leveren. Dit heeft geleid tot het ontwikkelen van een beleidsplan 2018-2022 met leden van de secties. Kernpunt is meer gebruik te maken van ieders kennis en belangstelling binnen de vereniging via werkgroepen en nieuwe initiatieven. Het bestuur wil zich ontlasten van inhoudelijke taken. Zo wordt er gewerkt aan de samenstelling van een werkgroep die jaarlijks de lezingen en excursie plannen en een klankbordgroep website. Het bestuur zal zich vooral gaan bezighouden met de voorwaarden voor het goed functioneren van de vereniging, secties en werkgroepen: financiën, contacten onderhouden en ontwikkelen van een netwerk, beheer van de ruimte en zorg voor de inhoud van het Erfgoedcentrum.

Leden en bestuur.

Leden.

Het aantal leden op 31 december 2017 bedroeg 311, inclusief 23 gezinsleden. Er is een toename van leden, maar er vielen ook leden af na actualisering van de lijst met leden, die ook daadwerkelijk de contributie hadden betaald.

Bestuur.

Tijdens de ledenvergadering op 22 maart werd afscheid genomen van Frits van Ommeren als penningmeester. In zijn plaats werd door de leden gekozen Frank de Vries.

De huidige samenstelling is als volgt: Voorzitter Bert van der Toorn, Secretaris Henk Knol , Penningmeester en website Frank de Vries, Hans van der Heijden, beheerder van erfgoedcentrum, Feike Vlas : activiteiten, Ben Dalhuisen: secties/werkgroepen.

Het bestuur is voor bepaalde taken ondersteund door: Eef Buurman (ledenadministratie), Bjorn van Snippenburg (Nieuwsbrief), Henk Buma (website) , Christa van Kleef (entree lezingen) en Wim Cleijne (post en verzending, inclusief het bezorgen van stukken bij de 10% leden zonder e-mail.

Financiën en contributie.

Om de begroting kloppend te krijgen diende de contributie te worden verhoogd. Om het werk van de penningmeester te vergemakkelijken, is een start gemaakt met het invoering van automatische incasso. Rekening 2017 en begroting 2018 worden gescheiden van dit verslag ingediend op de ledenvergadering.

Website.

Vernieuwing van de website bleek nodig . Hiervoor is in augustus het ICT-bedrijf Carien.eu ingeschakeld. Zij zullen ook het onderhoud gaan doen. Dit leidde tot de overdracht van de functie van webmaster van Johan van Meegen naar Henk Buma.

Wapenpanelen van het Ambtshuis.

We hebben de wapenpanelen volledig intact achtergelaten bij onze verhuizing. De panelen hebben de verbouwing van het Ambtshuis helaas niet goed overleefd, zo bleek uit het rapport, dat de gemeente heeft laten maken. De gemeente heeft contact gezocht met het bestuur om een plan te maken voor herstel van dit erfgoed. Inmiddels is hiervoor een kleine werkgroep gevormd van Bert van der Toorn, Ger de Vrieze, Frits Hoogveld en fijnschilder A. Houtman.

Netwerk.

Een van de taken voor het bestuur is te zorgen voor en onderhouden van een netwerk met organisaties, die voor het realiseren van onze doelstelling van belang zijn.

- Het contact met het Tempel/kerkmuseum heeft geleid tot een gezamenlijk georganiseerde lezing.
- Marithaime en het Tempel/kerkmuseum maken deel uit van het regionaal Romeins Netwerk, dat tot doel heeft om deze regio beter op de Romeinse kaart te zetten t.b.v. stimulering van het toerisme.
- Binnen de gemeente komen de vier historische verenigingen 2 of 3 keren per jaar bij elkaar. In het afgelopen jaar heeft dit geleid tot het gezamenlijk organiseren van de lezing over de Kelten. Tijdens de laatste vergadering was de wethouder van cultuur aanwezig. Hij wil meer werk maken van het tentoonstellen van vondsten uit de bodem van de gemeente Overbetuwe.

- Aan de bijeenkomsten van Erfgoedcentrum Gelderland werd door een lid van het bestuur deelgenomen.
- De jaargangen van weekblad 'De Betuwe' zijn onlangs overgedragen aan Erfgoedcentrum 'Rozet' te Arnhem
- De coördinator van sectie Lent onderhoudt de contacten met het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen, samen met de voorzitter.

Vertegenwoordigingen.

Jacques Zwartkruis zit in de **commissie Ruimtelijke kwaliteit**. De commissie let niet alleen op de aanvragen voor verbouwingen, e.d. maar ook op de omgeving van de panden. Hij heeft zijn bijdrage geleverd bij gesprekken over de nieuwe opzet van de voormalige boerderij De Rijsenburg, de plannen voor de uitbreiding van het gemeentehuis en diverse verbouwingen van historische boerderijen.

Feike Vlas zit in de **commissie naamgeving** om de geschiedenis door te laten klinken in naamgeving van wegen/straten/bruggen en watergangen. Zo is besloten om de fietstunnel bij het station de Seinhuistunnel te noemen. De landweg langs het spoor ten noorden van de Linge krijgt de naam Dijkakkerspad.

Sipkje Schimmel zit voor ons in het **bestuur van Tabula Batavorum**. In het verslagjaar verscheen Terugblik no. 18: 'Grenzenloos'. Zij verzorgt ook in hoofdzaak de verspreiding van het boek naar de leden. Het bestuur van Tabula Batavorum heeft voor de volgende Terugblik in 2018 als thema gekozen: 'Reformatie en Contrareformatie'.

Lezingen.

De belangstelling voor de lezingen is verder gegroeid en varieerde tussen 70 en 150 belangstellenden. In totaal een gemiddelde van 90 personen. Twee van de lezingen werden verzorgd door eigen leden: Frits Hoogveld en Bjorn van Snippenburg.

- 14 februari: Dr. Judith Schuyf gaf de lezing "**Heidens Nederland -zichtbare overblijfselen van een niet-christelijk verleden**". Heilige bomen, bronnen, stenen, heuvels en kuilen - pre-christelijke cultusplekken - ze staan nog hier en daar in het landschap als getuigen uit de tijd van voor de kerstening. Ook in Elst en omgeving. Deze lezing is georganiseerd samen met het Tempel|Kerk Museum Elst.
- 22 maart: lezing "**Historie van de Horeca in Elst**" door Frits Hoogveld.
- 4 april: Prof. Dr. Dolly **Verhoeven** verzorgde de lezing '**Het Gelders gevoel**' over het ontstaan van Gelderland en over de wel- of niet bestaande Gelderse identiteit.
- 9 mei: Daan Viergever en Ed Janssen vertelden over '**De Dieseltrein**, bode van modern vervoer bij de Nederlandse Spoorwegen'.
- Op 26 september hield Bjorn van Snippenburg een voordracht over '**De rol van de mens op de landschappelijke ontwikkelingen van de Over-Betuwe**'.
- 11 oktober gaf Frans Seuren een lezing over **Ford Pannerden** in Doornenburg.
- Op 8 november was er een **Keltische avond mogelijk gemaakt door** Historische Kring Oosterhout e.o. Deze activiteit werd georganiseerd **samen met de** andere drie historische verenigingen in de gemeente.
- 13 december: **Historicus en publicist Jan Bornebroek uit Twente gaf** een lezing over **Boerenmagie**.

Andere activiteiten

- **De jaarlijkse excursie** werd gehouden op zaterdag 10 juni en ging naar **Nationaal Monument Kamp Vught en de stad 's-Hertogenbosch**. Aan de excursie werd deelgenomen door 38 leden.
- Op vrijdag 3 november werd **de 10e Elster Dorpsquiz gehouden**, een jubileumquiz met 140 deelnemers. Het winnende team was die van de **Döppertjes** met Alex Wijdeveld, Hans Wagenaar, Vincent Bos en Wijnte Hol. Leden van de organiserende werkgroep: Toon Osterloh, Toon Joosten, Wies Ras, Wes Leurs jr., Eddy Bunkreeft, Andre Heezen en Johan van Meegen.
- '**Terugblik 2017**' van **Tabula Batavorum** kwam in november beschikbaar voor alle leden. Het **thema was 'Grenzenloos - Inkomende en uitgaande Betuwanaren'**. Acht leden van Marithaime hebben hieraan een bijdrage geleverd te weten Herman de Regt over Zeeuwse boeren in de Overbetuwe, Gerrit Mentink over volksplanting De Zuiling te Elst, Frans Mix, Wim de Haan en Geertjan Reuser over 'Lentse import', Jan Derksen over Bart Vaalman en Dorien Rikken over de Molukse gemeenschap in Elst sinds 1951.

Activiteiten van secties/werkgroepen

- **Sectie lokale geschiedschrijving** (Frits Hoogveld, Christa van Kleef, Ben Dalhuisen en Henk Knol)
Er is een begin gemaakt met gesprekken met inwoners van Elst, die voor de oorlog geboren zijn. Doel is om te komen tot een beschrijving van het leven in het Elst van voor de oorlog in het algemeen en van de inwoners van toen in het bijzonder. Dit sluit aan op een eerder genomen initiatief 'Wa'k ok nog zeggen wou'. Het uiteindelijke doel is te komen tot een publicatie in 2018 of 2019.
Werkgroep recreatieve ontwikkeling. Er is met de hulp van Gerrit Mentink een begin gemaakt met actualisering van (historische) wandelingen en fietsroutes. Deelnemers hieraan: Joke Verhoeven, Joost Verbunt, Christa van Kleef en Hans Veldhuis.
- **Sectie archeologie**
De vereniging krijgt met regelmaat verzoeken om informatie van archeologische bureaus, die de gemeente adviseren, over eventuele opgravingen op toekomstige bouwterreinen.
Harry Sanders was met zijn archeologische collectie aanwezig op de Open Dag.
Hiervoor was zoveel belangstelling dat in het vervolg de archeologie meer aandacht moet krijgen. In 2018 zal aandacht worden besteed aan een omvangrijk rapport van november 2017 over opgravingen, van oktober 2015-februari 2016 in de Dorpsstraat van Elst, gaande van de Grote Kerk tot ongeveer het begin van de Wagenmakersstraat.
- **Sectie WO II.** (Bert Swaan, Jan Willem Dalhuisen, Henny Reiling, Herman Brinkman, Anton Cornelissen)
De werkgroep werkt in samenwerking met andere historische verenigingen aan de 75-jarige herdenking van operatie Market Garden in 2019.
- **Sectie Genealogie** (Huib de Vries en John Koobs de Hartog)
Ter voorbereiding van de Open Dag is een kwartierstaat gemaakt van de kinderburgemeester in onze gemeente. Hij is leerling van groep 8 van de basisschool Stap voor Stap.
Tijdens de Open Dag was speciaal een lokaal voor de Genealogie ingericht waarvoor veel belangstelling was. Dit leidde tot het voornemen om in 2018 een (korte) cursus stamboomonderzoek te organiseren.
- **Sectie Lent** (Frans Mix en 24 leden) heeft met de hulp van studenten veel werk gemaakt voor een bijdrage aan Terugblik 2017 namelijk het artikel 'Lentse import' over immigratie en integratie van middenstanders in Lent. Het resultaat van deze sectie heeft geleid tot het voornemen om in 2018 weer een bijdrage te leveren aan de Terugblik.
- **Sectie Educatie en Onderwijs.**
Op diverse basisscholen zijn door leden van Marithaime geschiedenislessen verzorgd.
Nieuw is dat leerlingen, die in groepsverband werken aan een werkstuk over geschiedenis, in toenemende mate een beroep hebben gedaan op leden van onze vereniging om informatie over het door hen gekozen onderwerp.

Werkgroep beheer Erfgoedcentrum Elst.

- **Bibliotheek en archief** (Hans van der Heijden, Ben Dalhuisen, Hans Veldhuis en Netty van Kleef)
De verhuizing is aangegrepen om alle stukken (boeken, tijdschriften, krantenartikelen, enz.) naar thema te ordenen. Een volgende, maar nog intensievere, stap is het beschrijven van wat er allemaal aanwezig is in ons archief en wel zo, dat het later te raadplegen zal zijn op onze website.
Huib de Vries is nog bezig met het retoucheren van foto's en dia's uit de collectie Nip. Teus Peek en Netty van Kleef bewerken hierbij de bijbehorende teksten ,ooit door Nip geschreven bij zijn foto's en dia').
- **Verkoop van voorraden boeken.**
De voorraad boeken ligt opgeslagen bij fietswinkel Walt Bikes, gelegen bij parkeerterrein Het Land van Tap. Als regel worden boeken verkocht via de Bruna. Maar verkoop vindt ook plaats bij lezingen en activiteiten van de vereniging zoals bij de Vrijetijdsmarkt en de Open Dag.
Verder krijgt de vereniging regelmatig verzoeken van buiten de Betuwe om boektitels te leveren.

Communicatie en Public Relations.

- Marithaime heeft deelgenomen aan de **Vrijtijdsmarkt Overbetuwe op de zondag voor de Paardenmarkt** in de Dorpsstraat samen met 46 andere 'organisaties' op het gebied van welzijn, sport, cultuur, recreatie, politiek en kunst. Een nieuwe flyer werd gemaakt door Coen Hoogveld.
- Op 26 september werd voorafgaande aan de lezing de '**Bibliografie van Elst**' (auteurs: Jan Derksen en Gerrit Mentink) gepresenteerd. Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door de Rotaryclub Elst Over-Betuwe. Het eerste exemplaar werd overhandigd aan Corrie Herberts.
- Op zondag 15 oktober hield de vereniging voor de derde keer, maar voor het eerst in basisschool Stap voor Stap, de **Open Dag**. Direct of indirect waren alle werkgroepen, secties aanwezig om zich te presenteren. Deze Open Dag werd bezocht door ruim 125 mensen.
- Naar de leden werd afgelopen jaar maandelijks een **nieuwsbrief** gestuurd per e-mail of bezorgd bij de 10% van onze leden zonder e-mail. met hulp van Erna van Zadelhof en Henk Bulten

Tot slot: Het bestuur wil alle leden, die hun bijdrage hebben geleverd hartelijk danken.